

‘Montessori en Steiner zijn twee kanten van dezelfde medaille’

Tekst
Jaan van Aken

Beeld
Rob Niemantsverdriet

Het statige oude gebouw van De Vrije School Den Haag is de plaats van ontmoeting tussen gastheer en rector Rob van der Meijden en Maaïke Kramer, directeur-bestuurder van de Eerste Westlandse Montessorischool in Monster. De overeenkomsten tussen vrijescholen en het montessorionderwijs blijken groter dan gedacht. ‘We vinden elkaar in het waartoe, alleen het wat en hoe verschilt’, stelt Kramer met instemming van Van der Meijden vast.

Wat is de kern van het onderwijs van De Vrije School Den Haag?

Rob van der Meijden: ‘We gaan uit van een fundamenteel vertrouwen in de individuele mens die zich persoonlijk wil ontwikkelen, positief in het leven staat en gezamenlijk vorm wil geven aan onze samenleving. Dit gaat niet alleen over taal en rekenen, maar over breed ontwikkelen met een curriculum met veel vakken. Vandaar ook praktische vorming als koken en houtbewerking omdat je dan gebieden aanspreekt die anders niet tot ontwikkeling komen. Het onderwijs dient gelegenheid te geven om je breed te ontwikkelen, dat is een vrij wezenlijk uitgangspunt van het vrijeschoolonderwijs.

Hij leest een citaat van Rudolf Steiner, grondlegger van het vrijeschoolonderwijs, voor: “De vraag is niet wat de mens moet kunnen en weten teneinde zich in de bestaande sociale orde te kunnen voegen; maar wel: wat er in aanleg in de mens aanwezig is en in hem ontwikkeld kan

worden. Pas dan kan de opgroeiende generatie, de maatschappij steeds opnieuw met nieuwe krachten verrijken.”

Hoe geldt dat voor de Eerste Westlandse Montessorischool?

Maaïke Kramer: ‘Montessori en Steiner zijn twee kanten van dezelfde medaille. Door het kind naar een nieuwe wereld, zei Maria Montessori, de oermoeder van het montessorigedachtegoed. Het gaat niet alleen om socialisatie, aanpassen aan wat er is, maar ook om grenzen opzoeken van wat er niet is. De nadruk ligt op identiteitsontwikkeling. We vinden elkaar in het waartoe, alleen het wat en hoe verschilt. In het boek ‘Wat als je onderwijs ruimte geeft’ beschrijft Annemieke Zwart hoe montessori en Steiner zich verhouden tot het geven van ruimte aan onderwijs. Dat boek pak ik regelmatig om er inspiratie uit te halen.’

Wat typeert het onderwijs van de Eerste Westlandse Montessorischool?

‘We hebben een voorschool voor driejarigen in samenwerking met een kinderopvangorganisatie. Dit sluit aan bij onze visie en bij ontwikkelingspsychologische aspecten: kinderen hebben steeds een leerproces van drie jaar. Daarbij gaat het vooral om de leervraag van kinderen en niet het aanbod in het curriculum. Maria Montessori

Nog 12 maanden!

1921 - 2021

Aftrap 100-jarig jubileum VBS

In 2021 bestaat VBS 100 jaar en dat gaan we vieren! In de aanloop daar naartoe plaatsen we in iedere editie van De VBS een artikel waarin het algemeen bijzonder onderwijs en de leden van VBS centraal staan.

zei: we hebben als leraar de opdracht om kinderen nieuwsgierig en betrokken te houden. Dit betekent dat leraren en kinderen een onderzoekende houding hebben, waarbij het gaat om willen weten en kunnen. We bieden brede vorming om een betrokken bijdrage te leveren aan een nieuwe sociale en duurzame wereld. Vrijheid in relatie tot verantwoordelijkheid. Kinderen die leren vanuit zelfverantwoordelijkheid en in samenwerking, dat is de hoogste vorm van leren die je nastreeft.'

Een verschil is dat de Eerste Westlandse Montessorischool algemeen bijzonder is en De Vrije School antroposofisch als denominatie heeft. Wat is typerend voor jullie grondslag?

Van der Meijden: 'Wij werken vanuit een duidelijke antroposofische visie. Vrijescholen staan open voor alle achtergronden en gezindten. Het onderwijs dat we bieden trekt momenteel veel belangstelling. Onze examenresultaten zijn goed, we hebben een goed concept dat ouders aanspreekt die niet willen dat hun kind de hele dag uitsluitend taal en rekenen oefent.'

Kramer: 'Onze algemeen bijzondere grondslag brengt met zich mee dat iedereen welkom is. We zijn niet openbaar en niet gebonden aan een religie. Voor conceptscholen is het heel prettig om algemeen bijzonder te zijn omdat het veel ruimte geeft om een concept ten volle uit te nutten.'

Maaïke Kramer is kwartiermaker om een reguliere school voor voortgezet onderwijs te verrijken met een montessoristroom vanaf schooljaar 2020/2021. Wat zijn de plannen?

Kramer: 'Vanuit ouders en kinderen kwam de roep om een andere smaak voortgezet onderwijs in het Westland. Daarom gaat een onderbouwlocatie van ISW starten met in eerste instantie twee montessori-brugklassen mavo/havo/vwo. Er valt straks altijd iets te kiezen, zowel in het rooster als met wie, hoe en waar je leert. We creëren samenhang in vakken en nemen afscheid van bijvoorbeeld aardrijkskunde en geschiedenis als aparte vakken. Zij krijgen 'society', een combinatie van aardrijkskunde, filosofie en geschiedenis. We gaan de coaching tussen leerling en docent zo inrichten dat zeggenschap en eigenaarschap bij de leerling ligt. Nu zitten ze

vooral in de consumptiestand, docenten zijn zenders. Zelf werkte ik als kind op een

traditionele school vooruit in het wiskundeboek, dat mocht niet en ik moest me conformeren.' 'Jouw motivatie komt voort uit een klein traumaatje', merkt Van der Meijden op. 'Precies', zegt Kramer nadrukkelijk.

VBS heeft onlangs de brochure Eigenzinnige scholen, Eigentijds onderwijs uitgebracht over wat onze leden kenmerkt en het belang van onderwijsvrijheid. Herkennen jullie je daarin?

Kramer: 'VBS is de enige organisatie waar het geluid van eenpitters hoorbaar en voelbaar is en conceptscholen passen zoals gezegd het beste bij de algemeen bijzondere grondslag. Door de combinatie van een conceptschool en een eenpitter is voor mij een en een drie en is VBS een logische keuze. De titel van de brochure vind ik leuk, ik hou ervan een ander geluid te laten horen en elkaars kracht te delen.'

Van der Meijden: 'Voor mij zijn diversiteit en menselijke maat heel wezenlijke waarden die VBS uitdraagt. Onderwijsvrijheid geeft ouders en leraren de mogelijkheid vanuit een bepaalde inspiratie zelf vorm en inhoud te geven aan onderwijs. Dat zorgt voor diversiteit en een zekere kleinschaligheid, waar de landelijke trend schaalvergroting, een landelijk curriculum en grote besturen is. We moeten de vrijheid van onderwijs borgen en beschermen, zodat mensen de mogelijkheid houden het onderwijs zelf vorm te geven. Laat honderd (het is geen duizend volgens Van der Meijden) bloemen bloeien!' 🌸

